Puheenjohtajan palsta

Seppo Alahuhta

Tätä kirjoittaessani on uuden vuoden aatto. Aamupäivällä kiersin läheisen hiihtolenkin. Sen jälkeen rentouttava saunominen on kuulunut tavanomaiseen aattopäivän ohjelmaan. Valmistelut illan juhlaa varten on tehty. Vuosi vaihtuu perinteisin menoin.

Perinteiset muodot on saamassa vuosittaiset Operatiiviset päivätkin, jotka marraskuussa järjestettiin toisen perättäisen kerran yhteistyössä Suomen Kirurgiyhdistyksen kanssa Messukeskuksessa. Järjestely sai sekä jäsenkunnan että näytteilleasettajien hyväksynnän. Runsas vuosi sitten osanottajia oli hieman yli 400. Nyt lähestymme jo 450:n rajaa. Näyttelyn laajuus ylitti rohkeimmatkin ennakkoarvioinnit. Operatiivisista päivistä on muodostumassa yhdistyksemme toiminnan merkittävä tukipylväs. Myös Operatiiviset päivät 2001 tullaan järjestämään yhteistyössä Suomen Kirurgiyhdistyksen kanssa Messukeskuksessa. Viikonpäivät ovat samat eli keskiviikosta perjantaihin, mutta ajankohta on kaksi viikkoa tavanomaista myöhemmin, 21-23.11.2001.

Vapaita esityksiä tarjottiin Operatiivisille päiville 2000 ilahduttavan runsaasti. Ensimmäistä kertaa niistä osa esitettiin postereina. Tasokkaita esityksiä oli runsaasti ja niistä parhaaksi arvioitu palkittiin ACTA-palkinnolla ja viisi muuta sai SAY-palkinnon. Onneksi olkoon palkituille ja kiitokset kaikille vapaita esityksiä esittäneille!

Koska huomattava osa nyt vapaina esityksinä esitellyistä tutkimuksista tultaneen aikanaan tarjoamaan julkaistavaksi kansainvälisillä foorumeilla, on syytä palauttaa mieliin ne eettiset periaatteet, joita lääketieteelliset lehdet edellyttävät ja noudattavat julkaisupolitiikassaan. Keskeisimmät erikoisalamme julkaisut noudattavat kansainvälisesti hyväksyttyjä perusperiaatteita, jotka ensimmäisen kerran julkaistiin 1981 ja joita on sen jälkeen tarkistettu tietyin väliajoin (1). Näiden julkaisuperiaatteiden eettisiä painotuksia käsiteltiin tärkeimpien lehtiemme pääkirjoituksissa vuoden 1991 huhtikuun numeroissa. Tutkimuksiaan julkaistavaksi tarjoavien tutkijoiden on pidettävä mielessä, että sen jälkeen, kun tutkimus on hyväksytty julkaistavaksi kaikki julkaisuoikeudet siirtyvät asianomaiselle kustantajalle. Mitään osaa julkaistusta tutkimuksesta ei saa julkaista uudelleen ilman päätoimittajan siunausta. Tämä koskee yksittäisiä taulukoita ja kuvia. Edes osaa tutkimustuloksista ei saa käyttää uudelleen ilman lupaa. Kaikki lehdethän edellyttävät, että päätoimittajalle suunnatussa tutkijoiden allekirjoittamassa kirjeessä he vakuuttavat, että ko. käsikirjoitusta ei ole tarjottu julkaistavaksi mihinkään muuhun lehteen tai että sitä ei ole aikaisemmin julkaistu kokonaisuutena tai edes osittain missään muussa lehdessä. Jos lupa julkaista tutkimustiedoista osa uudelleen on myönnetty, asia tulee saattaa tiedoksi myös sen julkaisun päätoimittajalle, johon käsikirjoitusta tarjotaan ja alkuperäinen tutkimus on mainittava kirjallisuusviitteissä. Räikein loukkaus eettisiä sääntöjä kohtaan on suoranainen kaksoisjulkaisu - sama käsikirjoitus julkaistaan identtisenä kahdessa eri lehdessä. Kyseessä on aina tarkoituksellinen harhautus. Aika ajoin tietoomme tulee tapauksia, joissa ei ole selvästikään käsitetty, mikä on uudelleen julkaisemista ja mikä ei. Tyypillinen esimerkki on saman kontrollimateriaalin käyttö kahdessa eri artikkelissa. Kyseessä on usein tahaton teko; tutkija ei ole ymmärtänyt syyllistyneensä uudelleen julkaisemiseen. Suoranaista uudelleen julkaisemista ei

edusta tilanne, jossa samasta tutkimuksesta saatua tutkimustietoa jaetaan kahteen tai useampaan käsikirjoitukseen. Tätäkään päätoimittajat eivät kuitenkaan pidä hyväksyttävänä. Joskus tutkimustietoa samassa tutkimuksessa on kuitenkin runsaasti ja aihetta käsitellään niin eri näkökulmista, että jakaminen useampaan artikkeliin on perusteltua. Tällöin on syytä kertoa jakamissuunnitelmasta päätoimittajalle suunnatussa kirjeessä heti alusta pitäen ja jos mahdollista, tarjota kaikkia käsikirjoituksia julkaistavaksi samaan lehteen. Vastuu perusperiaatteiden noudattamisesta ei lankea yksinomaan tutkimuksen suorittajien harteille, vaan siitä kantavat vastuun myös tutkimuksen ohjaajat. Jos yhteisesti hyväksyttyjä pelisääntöjä ei noudateta, siitä kärsivät viime kädessä lehtien lukijat.

Alajaokset järjestävät merkittävän osan jäsenistöllemme vuosittain tarjottavasta tieteellisestä ohjelmasta. Haluankin kiittää alajaosten vastuuhenkilöitä vuoden 2000 ohjelmatarjonnasta. Alajaokset ovat näyttävästi esillä myös yhdistyksen kevätkokouksessa Kotkassa 11.-12.5.2001. Alustava ohjelma julkaistaan FINNANESTin tässä numerossa. Ennakkotietojen mukaan jäsenistölle on tarjolla rautaisannos tietoa erikoisalamme eri osaamisalueilta. Sosiaalisella ohjelmalla on ollut perinteisesti merkittävä asema kevätkokousten yhteydessä. Kotka ei tuone poikkeusta tähän perinteeseen.

Lopuksi haluan toivottaa jäsenkunnalle menestyksekästä alkanutta vuotta. Anestesiologia ja tehohoito on merkittävä erikoisala erikoissairaanhoidon saralla ja me kannamme suuren vastuun potilaiden hoidossa operatiivisilla aloilla ja tehohoidossa. Anestesiologian ja tehohoidon julkaisuja vertailtaessa olemme niittäneet kunniaa ja mainetta kansainvälisiä areenoita myöten. Voimme perustellusti olla ylpeitä erikoisalastamme.

Kirjallisuusviitteet

1. Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals. Nordisk Medicin 1991; 106: 119-122.